

Boomverzorging met één PK

Onderhoud met paarden: park- én publieksvriendelijk

Bij grootschalig onderhoud van bossen en parken worden doorgaans grote machines ingezet: snipperaars, uitsleepcombinaties en zware tractoren. Dat het ook anders kan, bewijst de gemeente Rijswijk. Daar worden voor het onderhoud van het Rijswijkse Bos paarden ingezet om hout uit te slepen. De grote voordelen: sympathiek en zeer publieksvriendelijk. Daarnaast zouden paarden minder schade veroorzaken aan de kwetsbare en vochtige bodemstructuur van het park.

Auteur: Hein van Iersel

Martin Efdee, medewerker van de afdeling Stadsbeheer van de gemeente Rijswijk: "Voor bewoners van Rijswijk is het Rijswijkse Bos een begrip. Het is een populaire plaats waar mensen hun hond uitlaten. Na de Tweede wereldoorlog was het feitelijk een lege vlakte, omdat alle bomen gekapt waren als brandhout voor de laatste oorlogswinter. In de jaren na de oorlog is het bos toen opnieuw aangeplant. Na die tijd is er eigenlijk nooit intensief onderhoud geweest." Dat laatste is wel te zien. Het bomenbestand van het Rijswijkse Bos bestaat voornamelijk uit

beuken die met elkaar een dicht en monotoon beukenbos vormen.

Efdee vervolgt: "Niet alleen voor natuur en recreatie is het Rijswijkse Bos belangrijk. Ook historisch is dit een belangrijke plek. Hier heeft het paleis Ter Nieuburch gestaan. Een paleis uit de zeventiende eeuw dat gebouwd is door stadhouder Frederik Hendrik. In dit paleis is onder andere de vrede van Rijswijk gesloten. Ter nagedachtenis aan deze vrede is centraal in het bos een gedenknaald opgericht."

Niet alleen de gedenknaald markeert het belang van het bos. Dat geldt ook voor de twee formele vijvers, die voor het nu verdwenen paleis hebben gelegen.

Met de dunning van het Rijswijkse Bos wil de gemeente een aantal doelen bereiken. Enerzijds is het hoognodig dat het bos gedund wordt. Verder uitstel zou de kans op windworp verhogen. Efdee: "Volgens deskundigen zou de mogelijkheid bestaan dat bij een hevige storm heel veel bomen het ineens zouden begeven. In Rijswijk is

Wethouder van Putten trekt de eerste boom uit het bos bij de officiële start van de werkzaamheden. Achter het paard A.J.Huisman uit Zwartsluis

Martin Efdee voor de gedenknaald centraal in het bos.

daar extra kans op, omdat door de hoge grondwaterstand de bomen relatief weinig doorwortelbare ruimte hebben." Onder het motto 'werk maken met werk' wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om tijdens renovatie annex dunning voor een deel van het bos de infrastructuur aan te passen. Zo worden onder andere de contouren van het voormalige paleis door middel van bestrating zichtbaar gemaakt, zodat de inwoners van Rijswijk een beter idee krijgen van het formaat van het voormalige Oranje Paleis. De renovatie biedt verder aanleiding om delen van het park archeologisch te onderzoeken.

Publiek

Sylvia Roes van de afdeling Communicatie van de gemeente: "De eerste plannen om het bos te herinrichten zijn drie jaar geleden al gemaakt. Het

Iedere boom is twee maal gemarkeerd, zowel bosbouwkundig als ecologisch.

bos is belangrijk voor de inwoners van Rijswijk, dus we hebben de tijd genomen om de inwoners te informeren. Mede daardoor zijn de reacties tot nu positief."

Roes en Efdée zeggen het niet met zoveel woorden. Maar de keus om bij de dunning paarden in te zetten is wellicht onderdeel van het charme-offensief dat Rijswijk inzet richting haar burgers. Grootchalig kappen in een openbaar toegankelijk wandelpark ligt gevoelig bij de burger en de beperkte meerkosten van uitslepen met paarden zijn publicitair een goede investering.

Een groot aantal partijen is betrokken geweest bij de voorbereiding van het werk in het Rijswijkse Bos. De besteksvorbereiding is verzorgd door BSI. Na een onderhandse aanbesteding werd het werk in eerste instantie gegund aan AH Vrij Groenverzorging, die ook de start van de werkzaamheden heeft verzorgd. Door onduidelijkheden in het bestek en na protest van de tweede inschrijver werd het werk in overleg alsnog gegund aan de tweede inschrijver Jan van Oossanen. Zijn klus is het omzagen en uitslepen van ergens tussen de vijf- en zeshonderd bomen. Deze bomen zijn feitelijk twee keer gemerkt. De eerste keer door BSI. Daarna heeft een onafhankelijke derde partij het Rijswijkse bos op ecologie beoordeeld. Hierbij is onder meer onderzoek gedaan naar het voorkomen van vleermuizen in het bos en de gevolgen van het kappen van bomen op deze vleermuizen. Dit heeft ervoor gezorgd dat bij een rondgang door het bos in diverse kleuren markeringen op de bomen zijn aan te treffen. Een roze markering van de oorspronkelijke bosbouwkundige dunning en een fluorgele markering van de ecoloog. Soms is de normale markering veranderd in een uitroepteken. Dit geeft aan dat de zager extra moet opletten voor valschade van de boom aan naburige bomen.